

det. Jeg kan paa ingen Maade erkjende og vil benytte Leiligheden til paa det Bestemteste at modsigge, at disse Forslag, navnlig det til § 2, som indfattes i dette Thing, paa nogen Maade skulde være i Modstrid med Grundlovens § 87. Det har jeg aldrig kunnet fatte og kan det heller ikke i dette Dieblit; men da det er faktisk, at et knebent Flertal i Landstinget — meget knebent endog — har gjort det til sin Sag, at de skulde være i Modstrid med Grundlovens § 87, saa har Folkethinget efter mit Skjøn intet Andet tilbage end at vedtage disse Ændringer paany og dermed standse Sagen til næste Gang, saa at den kan blive ordenlig, fuldstændig gjennemarbejdet; da vil det vistnok komme til en Overensstemmelse. Jeg skal derfor fra mit Stade paa det Bedste anbefale at vedtage Ændringsforslagene til §§ 2 og 19. Hvad Ændringsforslagene til §§ 6 og 21 angaar, da har jeg altid været en Modstander af dem og er det endnu, og jeg vil derfor stemme imod dem.

Clausen: Ja, jeg maa ganske vist ogsaa udtale min Beklagelse over, at dette Lovforslag har faaet en saadan Behandling i Landstinget, som det har faaet. Jeg har bestandig anset det for en Nødvendighed, at Loven udkom, men ved Siden deraf har jeg ikke kunnet se bort fra, hvad der gav Anledning til Lovens Fremkomst, og naar Loven ikke længere bliver i Stand til at opfylde de Betingelser, under hvilke den er kommen tilstede, er det en Selvfølge, at saa maa jeg betragte det som unyttigt, og under visse Forhold maasse skadeligt, at den kommer ud. I den Erklæring, som er omdelt paa vore Pladser fra Landstingets Udvalg, fremhæver dette de lange Forhandlinger, som denne Sag har været Gjenstand for. Det er ganske vist, at den har været Gjenstand for lange Forhandlinger, da den nu i 2 Aar har ligget i det andet Thing og været behandlet der, men den kan ikke siges at have været Gjenstand for lange Forhandlinger her. Jeg tror, at det maa siges, at vi have været en oprigtig og varm Interesse for at saa Sagen fremmet, idet det Forslag, der gik ud paa at henvise Sagen til Udvalg, ikke blev sat igjennem, men man sørgede for at fremme Sagen saa hurtigt som muligt. De saa Ændringer, vi fik satte ind i Lovforslaget, vare vistnok — det kan ikke negtes — Realitetsændringer, idet de gaa ud paa at sikke ogsaa private Foretagender Ret til Expropriation for at faae Materiale i overordentlige Tilfælde, men det er i en saa ringe Udstrækning, at vi have fordret dette, at dersom Landstinget vilde have viist en Smule Imødekommen, maatte man antage, at det kunde være gaaet saa vidt. Det er bekendt, at der allerede til 2den og 3die Behandling her i Salen var stillet meget videregaaende Ændringsforslag end dem, der bleve vedtagne, Ændringsforslag, som

den ærede Minister stillede sig stærkt imod. Jeg for mit Vedkommende lagde saa stor Vægt paa at faae Loven ud, at jeg troede at burde gaa saa vidt, som det vel var muligt. Det viste sig ogsaa, at den ærede Minister kom os imøde for sit Vedkommende. De Ændringsforslag, der saaledes bleve vedtagne, ere ganske vist ikke oprindeligt den ærede Ministers, men de ere tiltraadte af ham, og jeg maa takke den ærede Minister for den Imødekommen, han har viist overfor dette Thing, og takke ham, fordi han har arbejdet saa ivrigt for at faae disse Ændringer førte igjennem i det andet Thing. Men som Sagen nu staar, have disse Ændringsforslag for mig saa stor Betydning, at, naar de ikke komme ind i Loven, har den ikke nogen virkelig Værdi. Ja, jeg er næsten tilbøjelig til da at betragte den som skadelig, idet den da ophæver den tidligere bestaaende Anordning af 1846. Det, der nu tilfigtes ved de af os stillede Ændringsforslag, er, at der ved Inddæmninger gives en vis Ret til Expropriation i overordentlige Tilfælde. Det er en bekendt Sag, at der, naar saadanne Foretagender ere udførte, strax dannes nye Forhold indenfor de lavere Jorder deromkring, som kun have været benyttede til Græsning og deslige, men som nu opdyrkes til frugtbar og frodig Algerjord, ligesom der bygges Huse, hvor der tidligere har staaet Vand, eller paa Steder, der tidligere vilde have været udfatte for Overvømmelser. Disse Forhold gjøre det nødvendigt, at man ser hen dertil. Der er jo ogsaa i selve Lovforslagets § 19 set hen til, at der i visse Tilfælde kan ydes saadanne Inddæmningsforetagender en saadan Ret, nemlig naar de ere skylbafte, altsaa efter 20 Aars Forløb. Man gaar der ud fra, at i saa Fald har Staten Interesse af at give dem Expropriationsret til Materiale. Men har Staten Fordel deraf, er det åbenlyst, at naar saadanne Digearbejder ere fuldførte, har Staten mere Udfigt til en Fordel, ligesom de vedkommende mange Omboende have Udfigt til en Fordel, og Staten har da allerede derved Interesse af at give denne Ret, at dens fremtidige Fordel derved vil blive beskyttet. Det er mig sagt — men jeg kan ikke paavise det —, at alle de Inddæmninger i Danmark, der ere foretagne i de senere Aar, skulle udgjøre et ligesaa stort Areal som hele Lolland. Naar vi tænke os dette, kunne vi danne os et Begreb om, hvilken Betydning det har at kunne beskytte dem, og tænke vi os, at det ikke blot er de udtørrede Arealer ved Siden af, men tillige mange omliggende Jorder, der vinde derved, saa er det en Selvfølge, at Loven maa give disse Foretagender en vis Ret. Naar vi kun have forlangt en saadan i den Udstrækning, hvori den her er forlangt, synes jeg, at dette er saa imødekommende fra vor Side, som tænkes kunde. Det andet Thing kunde virkelig ikke vente, skjønt det har forhandlet Sagen i to Aar, at det derved har